

Disa Westberg (1891-1966)

Disa, njurundaflickan som blev nykterist redan som 12-åring, riksdagsman och förbundsordförande i Sveriges socialdemokratiska kvinnoförbund, en post som hon uppehöll från 1936 fram till 1952.

Hon var född i Njurunda 1891, uppväxt i en sågverksarbetarfamilj och anslöt sig redan 1903 till godtemplarorden. Hon gifte sig med redaktören Mauritz Västberg som 20-åring och samma år 1911 anslöt hon sig till det socialdemokratiska arbetarpartiet. Hon blev ordförande i Medelpads socialdemokratiska kvinnodistrikt och var mycket verksam i kampen för kvinnlig rösträtt tillsammans med bl a Frida Stenhoff, Elin Bergquist, Elin Wahlqvist med flera.

I FV:s affischsamling kan man hitta flera affischer där Disa är talare, i nykterhetssammanhang, i kampen för kvinnlig rösträtt och partipolitiska möten.

I en festskrift i anledning av hennes 60-årsdag år 1951 kan vi konstatera talare som Alva Myrdal som avslutar talet med att säga: "Till Disa kan man vända sig, då man har det svårt. Disa skulle man vilja hålla i hand, då man dör."

1909
3272.

Stor Muntrations- Fäst

anordnar

Sunds avdelning av Sv. Säg.-ind.-arb.-förbundet
i lokalen i Finsta

Söndagen den 4 April kl. 5 e. m.

Föredrag av Carl L. Svensson
öfver ämnet: Socialism och social rörelse.

Därjämte kommer logen Sundhets amatörer att utföra:
Grosshandlarfamiljen. Komed i 4 akt.

Musik av Skönviks Strängmusik.

Entré 50 öre. Kaffe serveras.

Efter Fästens slut arrangeras Dans gratis för fästdeltagare.

Alla hjärtligt välkomna!

Komiterade.

Ty. Nr. 874 Socialist. Sver. Ark. 1909.

Bilden visar damer som ska resa, kanske till en förbundskongress i Stockholm eller kanske till Köpenhamn på kvinnokongress. Disa nr 2 fr vänster, nr 3 är Elin Bergquist, också en hängiven och aktiv socialdemokrat som verkade i Sundsvall. Tiden är 30-tal.

Uppklädda damer på resande fot.
Foto: Privat samling.

Affischfynd

Vår affischsamling har utökats ytterligare med ytterligare ca. 500 affischer inkomna från ARAB, Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek. Det är s.k. pliktexemplar som sänts till dem, framför allt fackliga och politiska affischer. Bland materialet finns en varnande affisch som visar strejbrytare i familjefotosituationer.

Ett exempel från 1909 här till vänster visar när Sunds avd av svenska sågverksindustriarbetareförbundet inbjuder till "fäst".

Ungdomslogen nr 262 Norden av IOGT, Härnösand

Föreningens 60-årsfirande i lokalen Frideborg, 1961.
Foto: Karl-Erik Forslund

Ungdomslogen 262 Norden bildades år 1901 i Härnösand. Den första protokolls-boken som finns bevarad är mellan åren 1903-1907. Protokolls-boken har legat under golvet i Västernorrlands gamla kanslihus. Det var i mars år 1960 i samband med att huset skulle rivras som boken upptäcktes. Den låg inne i en vaxtygsväska under golvet på övervåningen. Protokolls-boken överlämnades till dåvarande lantsantikvarie Bo Hellman som av en tillfällighet råkade var i huset för att ta tapetprover och överlämnade den i sin tur till dåvarande landsarkivarie Hasse Petrini. Protokolls-boken överfördes senare till Föreningsarkivet Västernorrland.

Vid ett ordinarie möte den 28 januari 1961 stod rock-afton på programmet. I den 8 § i protokollet kan man läsa följande ”De större flickorna och pojkarna roade sig med att dansa och spisa rockbitar och tant Karin läste sagor för de mindre”. En film om Klas Klättermus visades.

Den 25 februari 1961 hade ungdomslogens medlemmar maskerad och i en protokolls-anteckning står det att vid ungdomslogens maskerad fanns det 19 maskerade på plats och bland deltagarna märktes: pepparkaksgumma, mexikanare, pajas. Följande fick pris: wiking, rokokodam, fantom, haremsdam, sjörövare, ballongsflicka, zigenarflicka, Röda Kors syster, schackbräde, ishockey-spelare. Därefter lektes det några lekar bl a leken ” gissa mitt jobb”.

Den 25 mars 1961 firade Ungdomslogen Norden sitt 60-års jubiléum IOGT:s lokal Frideborg. I protokolls-boken kan man läsa att salen var smyckad och på ena kortväggen var ungdomslogens standar uppsatt.

Vid högtidsmötet fick ungdomslogen 3 nya medlemmar nämligen Jan Enberg, Stig Pettersson och Hans Olsson.

Ungdomsledaren tant Karin Forslund berättade om hur Clara Forslund fick sin första kontakt med Ungdomslogen. Olof Olsson berättade i en historik över föreningens verksamhet under de 60 åren. I ett program som sedan följde medverkade ungdomslogens egna medlemmar med sånger, talkör samt musik från pianot.

Logen Örnköld, Logen Härnösand, fru Clara Forslund och två andra givare uppvaktade ungdomslogen med blommor och pengar. SGU-avdelning 47 Unga krafter, Härnösand skänkte en träfigur föreställande en bäver.

Härnösands stadsfullmäktiges ordförande Gunnar Nordlund gratulerade Ungdomslogen 262 Norden för de uppnådda 60 åren och överlämnade en gåva.

Den 9 december 1961 var det luciafest med lilla julafton. I protokollet kan man läsa att den ”trivsamma kvällen inleddes med en lucia tablå med uppläsningar av lucia, tärnor och tomten, efter luciatablå lekte Tant Karin jullekar”. Sedan lät man sig smaka väl av chokladen. Två jultomtar från ”Nordpolen” kom och delade ut julklappar.

Torgny Kemper

Ungdomslogen nr 262 Nordens standar
Foto: Föreningsarkivet Västernorrland

Årsmötet 2008

Föreningsarkivet Västernorrland hade sitt årsmöte på Graninge äldreboende, Viksmon i Graninge.

Ca 40 deltagare hade mött upp till årsmötet trots, för många, det långa avståndet.

Bo-Anders Öberg, ordförande i FV öppnade mötet och välkomnade alla. Han uttryckte sin uppskattning över att så många medlemmar hörsammat inbjudan, vilket tyder på ett stort intresse för Föreningsarkivets verksamhet som har till uppgift att ta hand om föreningslivets kulturarv.

Elisabeth Lassen, kommunalråd i Sollefteå kommun tog över ordförandeklubban och hälsade alla välkomna till Sollefteå kommun.

Efter sedvanliga årsmötesförhandlingar omvaldes Bo-Anders Öberg som ordförande, och likaså styrelseledamöterna Kerstin Hansson, Näsåker och Göran Karlström, Sundsvall. Raimo Lundberg, Kvissleby och Barbro Sonesson från Härnösand. Lennart Johansson Kramfors, Mona Carlsson, Sundsvall och Lars Strandlund Örnsköldsvik kvarstår ett år.

Efter mötet berättade Nicke Visén om Graninge, som faktiskt började med en finnbosättning på 1500-talet. Graninge bruk anlades på 1670-talet och utvecklades under 1700-talet till Ångermanlands största järnbruk.

Bo Anders Öberg avtackade mötesordförande med en Almanacka utgiven av Medelpadsarkiv som innehåller fina fotografier ur bl a FV: s arkiv. Han tackade också mötesdeltagarna och därmed skildes alla åt för kvällen.

Moderna möten

Kampanjen Efterkrigstidens miljöer och minnen har haft en avslutande mäsas i Kulturmagasinet lokaler i Sundsvall. Under temat Moderna möten visades resultatet av ett flertal projekt i länet. Utställningarna kryddades med ett antal föredrag och en dokumentärfilm om Sidsjöns gamla sjukhus. Ca 1.500 besökare passerade intresserat. Kampanjen har pågått under tre år med stöd av Länsstyrelsen Västernorrland. Medelpadsarkiv har inte deltagit i kampanjen men passade på att visa material från det pågående projektet Minnen från mat och dryck under rubriken "Kaffe Kakor Pilsner".

Menyn är hämtad från Sundsvalls kommunarkivs småtrycks-samling.

Utbildning i arkivkunskap

Här ses kursdeltagarna nyfiket bläddra bland olika historiker. Foto: Ann-Britt Nilsson

Föreningsarkivet Västernorrland ordnade en kurs i arkivkunskap. Den gick av stapeln den 15 mars och platsen var Nordstiernan i Kulturmagasinet i Sundsvall.

Bland programpunkterna fanns:

- Att tänka på vid hantering av arkiv
- Bevarande- och gallringsriktlinjer
- Dokumenthantering
- Hur skriva en historik?

Kursdeltagarna kom bland annat från kulturföreningar och handikapprörelsen i länet och är numera efter kursen ivriga och hängivna arkivmäniskor.

Vi anordnar gärna kurser på andra platser i länet, hör bara av er.

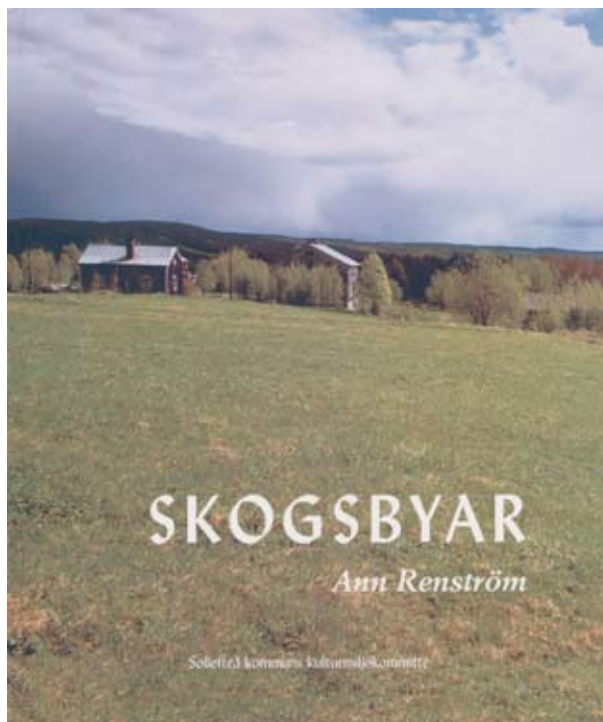
Boktipset - Skogsbyar, om byar & bybor i Ådalens skogar

Författare är ordförande i Ångermanlands Hembygdsförbund, Ann Renström. Hon har åkt runt i byar och intervjuat kvarboende gårdsägare och arrendatorer men även gårdsägare som har tvingats att flytta till tätorter pga ålder och utkomstmöjligheter. Boken innehåller många fina bilder, både gamla och nya.

Det 8 år långa arbetet är en värdefull dokumentation över det mödosamma arbete som nybyggare och skogsarbetare bland "fjällbyarna", i den glesaste av glesbygd. Vi får bl a möta oförglömliga personer som Doris på Övra och Agnes från Stensjö som båda bor kvar i sina föräldrahem.

Ann är arkitekt och för i boken fram den speciella ångermanländska korsbyggnaden som är i det närmaste kvadratisk och har ett rum i varje hörn. I boken finns även gamla fastighetskartor, önskvärt vore dock en karta med byarna utmärkta. Källförteckningen är bra, vilket är glädjande, och som klart ökar bokens dokumentära värde.

Slutligen, Skogsbyar är en fin bok om hur den Ångermanländska skogen befolkades och den rekommenderas varmt. Utgivare är Sollefteå kommuns kulturmiljökommitté 2006. Boken kan beställas därifrån.

Nya medlemmar

Vi hälsar följande föreningar välkomna!

Härnösands Astma-Allergiförening
IFK Härnösand
Härnösands Trädgårdsodlarsförening
Härnösands Segelsällskap HSS
Ordensällskapet W:6 Sundsvallslogen
Sundsvalls Orienteringsklubb SOK
PRO Njurunda

Nya leveranser

Hittills under året har det lämnats in 83 leveranser av föreningsmaterial. Bland materialet kan vi hitta Senior Net i Sundsvall, Härnösands Ridklubb och Kälen Bygdegårdsförening, HTF, Majbygdens Intresseförening, Ångermanlands Orienteringsförbund och Murbergsgillet Härnösand.

En sommarhälsning

Styrelse och personal på Föreningsarkivet Västernorrland önskar alla medlemmar och närstående en skön sommar med en lagom blandning av ledighet och kulturavsnyttjande.

Vi hörs igen till hösten...

Föreningsarkivet
Västernorrland

Postadress: Norrmalmsgatan 4, 851 85 Sundsvall
Besöksadresser: Sundsvall
Medelpadsarkiv, Kulturmagasinet
Tfn: 060-19 14 77 el 060-19 18 75
epost: foreningsarkivet@sundsvall.se
hemsida: www.foreningsarkivet.se

Härnösand
Arkivcentrum Nord, Kusthöjden
0611-34 77 12